

Warszawa, 2 sierpnia 2021 r.

Protokół czwartego posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Transplantacji

W dniu 2 sierpnia 2021 r. w gmachu Senatu odbyło się posiedzenie Parlamentarnego Zespołu Parlamentarnego Zespołu ds. Transplantacji, poświęcone możliwości szczepienia przeciwko COVID-19 po raz trzeci pacjentów po transplantacjach.

Przewodnicząca Zespołu, senator Alicja Chybicka wspomniała, że posiedzenie zostało zwołane na prośbę pacjentów po przeszczepach narządowych, którzy czekają na decyzję w sprawie trzeciej dawki szczepienia przeciw COVID-19. Jest ona niezwykle ważna i pilna, zwłaszcza w obliczu zbliżającej się kolejnej fali zakażeń koronawirusem.

Senator Alicja Chybicka, rozpoczynając posiedzenie Zespołu, przekazała stanowisko **Marszałka Senatu, prof. Tomasza Grodzkiego** w sprawie szczepienia przeciwko COVID-19 po raz trzeci pacjentów po transplantacjach. Zdaniem Marszałka, u chorych po transplantacjach szpikowych i narządowych należy badać poziom przeciwciał, a tych pacjentów, u których liczba przeciwciał jest niska, należy doszczepić trzecią dawką szczepionki. Podobne rekomendacje wpłynęły do Przewodniczącej Zespołu od wirusologa **prof. dr hab. n. med. Krzysztofa Simona**, kierownika Kliniki Chorób Zakaźnych i Hepatologii Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu i ordynatora I Oddziału Chorób Zakaźnych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu oraz **Marioli Dwornikowskiej-Dąbrowskiej**, byłej podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia, która przekazała również, że w przypadku podjęcia decyzji dopuszczającej podanie trzeciej dawki szczepionki nie powinno być żadnych barier finansowych w kwestii ich zapewnienia.

Kierownik Kliniki Medycyny Transplantacyjnej i Nefrologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego **prof. dr hab. n. med. Magdalena Durlik** zaprezentowała wyniki badań dostępnych w polskiej i światowej literaturze medycznej, które pokazują, że ponad połowa pacjentów po przeszczepach, zwłaszcza narządowych, poddawanych leczeniu immunosupresyjnemu nie wytwarza po otrzymaniu dwóch dawek szczepionki przeciwciał przeciwko koronawirusowi. Z tego powodu lekarze na świecie apelują o rozstrzygnięcie w sprawie podawania tej grupie pacjentów trzeciej dawki, najlepiej preparatu Moderny, nawet jeśli wcześniejsze szczepienia były wykonane szczepionką Pfizera. Z przeprowadzonych

badania wynika bowiem, że zdecydowanie lepszą odpowiedź na szczepienia wykazują pacjenci szczepieni Moderną. W niektórych krajach, takich jak Francja czy Kanada, na podstawie przeprowadzonych badań i opinii autorytetów naukowych, ministerstwa właściwe do spraw zdrowia wydały już stosowne rekomendacje. W Polsce nie ma jeszcze rozporządzenia w tej sprawie, a ChPL, tj. charakterystyka produktu leczniczego, na razie nie przewiduje takich wytycznych dla lekarzy, co sprawia, że nie ma obecnie możliwości podawania trzeciej dawki szczepionki. Trzeba też pamiętać, że w świetle dostępnych badań lekarze nie są w stanie zapewnić pacjentom na immunosupresji całkowitej skuteczności szczepienia po przyjęciu trzech dawek, choć badania przeprowadzone we Francji i Stanach Zjednoczonych wskazują, że 25% - 40% pacjentów, którzy po dwóch dawkach szczepienia nie wytworzyli w ogóle przeciwciał, po trzeciej dawce takie przeciwciała posiadali.

W dyskusji, która miała odpowiedzieć na pytanie, czy szczepić po raz trzeci przeciwko COVID-19 pacjentów po przeszczepach swoje opinie przedstawili: **prof. dr hab. n. med. Roman Danielewicz** – Prezes Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego, **prof. dr hab. n. med. Lech Cierpka** - Konsultant Krajowy w dziedzinie Transplantologii Klinicznej, **prof. dr hab. n. med. Piotr Kaliciński** - kierownik Kliniki Chirurgii Dziecięcej i Transplantacji Narządów z Instytutu Pomnika Centrum Zdrowia Dziecka, **prof. zw. dr hab. med. Jacek Wachowiak** – Kierownik Kliniki Onkologii, Hematologii i Transplantologii Pediatrycznej, **prof. dr hab. n. med. Krzysztof Kałwak** - zastępca kierownika Kliniki Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej w Ponadregionalnym Centrum Onkologii Dziecięcej „Przyłądek Nadziei”, **Grzegorz Perzyński** – Prezes Fundacji Transplantacja LIVERstrong, **Magdalena Kramska** - Naczelnik Wydziału Transplantologii i Krwiolecznictwa w Departamencie Oceny Inwestycji w Ministerstwie Zdrowia, **Arkadiusz Kosowski** – Dyrektor Departamentu ds. Służb Mundurowych NFZ, **prof. dr hab. med. Piotr Przybyłowski** - Dyrektor Medyczny oraz Koordynator Oddziału Kardiochirurgii, Transplantacji Serca i Mechanicznego Wspomagania Krążenia w Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrze; **prof. dr hab. med. Sławomir Nazarewski** - Kierownik Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, **prof. dr hab. n. med. Jolanta Małyшко** – Sekretarz Generalny Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego, **Artur Kamiński** - Dyrektor Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego do Spraw Transplantacji „Poltransplant”, **prof. dr hab. n. med. Alicja Dębska - Ślizień** - Kierownik Katedry i Kliniki Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, **dr hab. n.med. Piotr Rzymiski** - Zakład Medycyny

Środowiskowej, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, **dr hab n. med. Tomasz Dzieciątkowski** - adiunkt w Katedrze i Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz asystent w Zakładzie Mikrobiologii Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego WUM, a także członek Parlamentarnego Zespołu ds. Transplantacji, **senator Ewa Matecka**.

W opinii gości Zespołu, po opracowaniu wyników prowadzonych badań, osoby po przeszczepach powinny mieć pełny i bezpłatny dostęp do trzeciej dawki szczepionki, oczywiście dobrowolny, ale zapewniony poprzez ośrodki transplantacyjne.

Z danych uzyskanych na podstawie badań, przekazanych przez ekspertów w trakcie posiedzenia, wynika, że zdolność do wytworzenia przeciwciał po trzeciej dawce szczepienia zwiększa się, a liczba przeciwciał rośnie. Dlatego tak ważna jest możliwość podania trzeciej dawki, zwłaszcza, gdy poziom wyszczepienia społeczeństwa, tak jak w Polsce, jest niewystarczający, by chronić osoby słabsze i chore. W Polsce odsetek w pełni zaszczepionych osób po przeszczepach narządów, u których dochodzi do serokonwersji wynosi niespełna 60%. Wśród osób, które wytwarzają odpowiedź humoralną ten odsetek jest bardzo niski. Z niedawno opublikowanych badań wynika, że ryzyko infekcji jest wyższe u tych osób, u których po szczepieniu stwierdza się niższy poziom przeciwciał neutralizujących. W grupie osób zaszczepionych obiema dawkami szczepionki mRNA, które uległy zakażeniu, i wskutek niego doszło do ciężkiego przebiegu COVID-19, a także śmierci, znajduje się wiele osób po przeszczepach, które, mimo zaszczepienia, nie zareagowały na szczepienie i nie wytworzyły przeciwciał. W opinii gości posiedzenia, pacjenci po transplantacji powinni mieć możliwość sprawdzenia, czy i w jaki sposób zareagowali na szczepienie. Służą temu ilościowe testy serologiczne, oceniające surowicze stężenie przeciwciał IgG, przeciwko białku S. Zaproponowano, aby testy na przeciwciała IgG u osób po transplantacjach mogły być finansowane ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia. Przedstawiciele ministerstwa i NFZ przekazali, że jeśli zapadną decyzje o szczepieniu trzecią dawką osób po transplantacjach, to sprawa zostanie potraktowana priorytetowo i zostaną podjęte w tym względzie stosowne decyzje.

Goście posiedzenia podkreślali wielokrotnie konieczność wykonywania nieodpłatnych testów na obecność przeciwciał IgG, a jeszcze lepiej przeciwciał neutralizujących anti-S, sprawdzających odporność humoralną i komórkową u pacjentów po przeszczepach, jak również u osób dializowanych i w trakcie terapii immunosupresyjnej, a w razie niskiego poziomu przeciwciał – potrzebę podawania trzeciej lub kolejnej dawki szczepionki.

Testowanie i sprawdzanie poziomu przeciwciał oraz ewentualne doszczepianie trzecią dawką powinno mieć miejsce również w przypadku dzieci po transplantacjach, choć najprawdopodobniej dzieci zdecydowanie lepiej niż dorośli odpowiadają na pierwszą i drugą dawkę szczepionki. Wielu gości posiedzenia wskazywało również na potrzebę szczepienia całych rodzin i osób z otoczenia pacjentów po transplantacjach, a także, a może przede wszystkim na podniesienie poziomu wyszczepienia pacjentów po transplantacji, czyli skupienie się na szczepieniu 1 i 2 dawką tych osób.

Podsumowując dyskusję, **przewodnicząca zespołu senator Alicja Chybicka** zadeklarowała, że przygotowane zostanie stanowisko Parlamentarnego Zespołu do spraw Transplantacji, kierowane do Ministerstwa Zdrowia z prośbą o przygotowanie regulacji prawnej w postaci rozporządzenia umożliwiającego przeprowadzanie nieodpłatnych testów oznaczających liczbę przeciwciał przeciw SARS CoV-2 dla pacjentów po przeszczepach i ich bliskich (czyli tzw. kokonu) oraz pozwalającego na podanie trzeciej dawki szczepionki mRNA.

Senator Alicja Chybicka i prof. Magdalena Durlik wspólnie zaapelowały do wszystkich Polaków, którzy jeszcze się nie zaszczepili, aby zrobili to jak najszybciej, także ze względu na chorych członków społeczeństwa, w przypadku których ryzyko śmierci z powodu zakażenia koronawirusem jest wielokrotnie większe niż w całej populacji.

BSS (DW)